

Bruksela, 31 maja 2024 r.
(OR. en)

10402/24

CLIMA 215
ENV 561
ENER 257
TRANS 251
AGRI 443
ECOFIN 609
COMPET 597
IND 285
MI 546

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Komunikat Komisji w sprawie europejskiego celu klimatycznego na 2040 r. – Debata orientacyjna

1. Z myślą o debacie orientacyjnej na wyżej wymieniony temat na posiedzeniu Rady ds. Środowiska 17 czerwca 2024 r. prezydencja przygotowała załączoną notę i pytania do ministrów.
2. Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z notą i pytaniami przygotowanymi przez prezydencję oraz o ich przekazanie Radzie w celu przeprowadzenia debaty orientacyjnej.

Komunikat Komisji w sprawie europejskiego celu klimatycznego na 2040 r.**– Debata orientacyjna –****Wprowadzenie**

6 lutego 2024 r. Komisja opublikowała komunikat pt. „Zabezpieczenie naszej przyszłości. Cel klimatyczny Europy na 2040 r. i droga ku neutralności klimatycznej do 2050 r. jako fundamenty zrównoważonego, sprawiedliwego i dostatniego społeczeństwa”¹ („komunikat w sprawie celu klimatycznego na 2040 r.”). W komunikacie przedstawiono wizję na okres po 2030 r. w kontekście nasilającej się zmiany klimatu i jej rosnących rzeczywistych kosztów. Przedstawiono w nim wizję Europy jako kontynentu o silnym ekosystemie przemysłowym, kontynentu zapewniającego czystą, niskoemisyjną, przystępną cenowo energię oraz zrównoważoną żywność i zrównoważone surowce, które będą służyć obywatelom UE i sprawią, że Unia będzie odporna na przyszłe kryzysy.

¹ Dok. 6291/24 + ADD 1–6.

W oparciu o dokładną ocenę skutków w komunikacie zaleca się osiągnięcie celu polegającego na ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych netto o 90 % do 2040 r. w porównaniu z 1990 r., aby UE pewnie zmierzała drogą ku celowi jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r., co określono w Europejskim prawie o klimacie. Zalecany cel jest zgodny z opiniami naukowymi i ze zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia paryskiego. Po uzgodnieniu cel na 2040 r. będzie stanowił podstawę nowego ustalonego na poziomie krajowym wkładu UE w ramach porozumienia paryskiego, który zostanie przekazany UNFCCC z dużym wyprzedzeniem przed COP30.

W komunikacie stwierdzono, że aby osiągnąć redukcję emisji gazów cieplarnianych netto o 90 %, poziom pozostałych emisji gazów cieplarnianych w UE w 2040 r. powinien być niższy niż 850 Mt ekwiwalentu CO₂, a pochłanianie dwutlenku węgla powinno osiągnąć poziom do 400 Mt CO₂. Aby uzupełnić pochłanianie dwutlenku węgla przez grunty, które sekwestrują dwutlenek w biomase i glebie, konieczne będzie przemysłowe pochłanianie dwutlenku węgla ze źródeł biogenicznych i atmosferycznych, aby osiągnąć cel na 2040 r., a także osiągnąć zerowy poziom netto do 2050 r., a następnie bezwzględny ujemny poziom emisji. Działania te obejmą wdrażanie rozwiązań w zakresie wychwytywania, utylizacji i składowania dwutlenku węgla w celu ograniczenia i zrekompensowania trudnych do redukcji emisji gazów cieplarnianych w niektórych sektorach przemysłu, w lotnictwie lub sektorze morskim. W związku z tym, wraz z komunikatem w sprawie celu klimatycznego na 2040 r., Komisja opublikowała komunikat „W kierunku ambitnego przemysłowego zarządzania emisjami dwutlenku węgla w UE”², w którym określono strategię opracowania wspólnych i kompleksowych ram polityki i inwestycji w zakresie przemysłowego zarządzania emisjami dwutlenku węgla w UE; ramy te zapewniają pewność regulacyjną i zachęty do inwestowania w wychwytywanie, składowanie, wykorzystywanie i utylizację dwutlenku węgla, takie jak bioCCS i DACCS.

Komunikat w sprawie celu klimatycznego na 2040 r. określa również pewne sprzyjające warunki osiągnięcia zalecanego celu, w szczególności pełne wdrożenie uzgodnionych ram polityki klimatyczno-energetycznej na 2030 r., zapewnienia konkurencyjności przemysłu europejskiego, większego skupienia się na sprawiedliwej transformacji, na skutek której nikt nie zostanie w tyle, równych warunków działania z partnerami międzynarodowymi oraz strategicznego dialogu na temat ram na okres po 2030 r., w tym z przemysłem i sektorem rolnictwa.

² Dok. 6306/24.

Szczegółowa analiza komunikatu i towarzyszącej mu oceny skutków rozpoczęła się w Radzie na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska 12 lutego 2024 r. 25 marca 2024 r. Rada (ds. Środowiska) rozpoczęła pierwszą debatę na temat komunikatu Komisji. Uzyskano ogólne poparcie dla wyznaczenia celu klimatycznego na 2040 r., a warunki sprzyjające osiągnięciu celu, o których mowa w komunikacie, uznano za istotne.

Stan prac

Z uwagi na międzysektorowy charakter komunikatu w sprawie celu klimatycznego na 2040 r. prezydencja aktywnie zaangażowała inne odpowiednie składy Rady na szczeblu technicznym w dyskusje nad komunikatem w sprawie celu klimatycznego na 2040 r. i jego oceną skutków, w tym w dziedzinie energii, przemysłu, transportu, rolnictwa i spraw finansowych. Ponadto zorganizowano specjalne sesje, aby umożliwić Komisji udzielenie odpowiedzi i wyjaśnień w odpowiedzi na liczne pytania zadane przez delegacje. Różne składy Rady uznały potrzebę uwzględnienia zmiany klimatu w swoich sektorach oraz potrzebę opracowania polityk i środków zgodnych z unijnym celem neutralności klimatycznej, wskazując tym samym kierunek transformacji³.

³ Zob. na przykład: konkluzje Rady w sprawie przyszłości polityki cyfrowej UE z dnia 21 maja 2024 r. (dok. 9957/24); konkluzje Rady w sprawie wzmocnienia konkurencyjności Europy dzięki przestrzeni kosmicznej z dnia 23 maja 2024 r. (dok. 10142/24); konkluzje Rady w sprawie większej waloryzacji wiedzy jako narzędzia służącego odpornemu i konkurencyjnemu przemysłowi oraz autonomii strategicznej w otwartej gospodarce w Europie z dnia 23 maja 2024 r. (dok. 10182/24); konkluzje Rady w sprawie sprawozdania specjalnego nr 28/2023 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego: „Zamówienia publiczne w UE: konkurencja w zamówieniach na roboty, towary i usługi zmniejszyła się w latach 2011–2021”, zatwierdzone 23 maja 2024 r. (dok. 10358/24); konkluzje Rady „Konkurencyjny przemysł europejski motorem naszej ekologicznej, cyfrowej i odpornej przyszłości” z dnia 24 maja 2024 r. (dok. 10127/24); konkluzje Rady „Jednolity rynek z korzyścią dla wszystkich” z dnia 24 maja 2024 r. (dok. 10298/24) oraz konkluzje Rady „Rozwój zrównoważonej infrastruktury sieci elektroenergetycznej” z dnia 30 maja 2024 r. Należy również zauważyć, że w deklaracji z La Hulpe w sprawie przyszłości Europy socjalnej, sporządzonej podczas konferencji wysokiego szczebla w sprawie Europejskiego filaru praw socjalnych zorganizowanej przez prezydencję belgijską 15–16 kwietnia 2024 r., podkreślono cel, jakim jest wspieranie uczciwej i sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.

Dyskusje na szczeblu technicznym na temat celu klimatycznego na 2040 r. dotyczyły wielu różnych tematów. Ogólnie delegacje podzielają pogląd, że wszystkie sektory powinny przyczyniać się do transformacji, niemniej z uwzględnieniem ich specyfiki i różnych warunków w państwach członkowskich, a także potrzeby zapewnienia sprawiedliwej transformacji i jej konkretnego wdrożenia. Konkretnie punkty omówione podczas dyskusji podsumowano w kolejnych sekcjach.

Zachowanie konkurencyjności przemysłu europejskiego i roli jednolitego rynku

Delegacje są zdecydowanie przekonane, że zasadnicze znaczenie ma ochrona konkurencyjności przemysłu europejskiego i zapewnienie równych warunków działania, zarówno na całym świecie, jak i w UE. Aktywna dyplomacja klimatyczna ma zasadnicze znaczenie dla zachęcania do wzmożonych globalnych wysiłków na rzecz łagodzenia zmiany klimatu. UE powinna wykorzystać przewagę pioniera na rynkach nowych technologii i w jak najszerszym zakresie wykorzystywać jednolity rynek. Akt w sprawie surowców krytycznych i akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie mogą przyczynić się do zwiększenia możliwości rozwoju i skali nowych technologii. Jednocześnie konieczne jest inwestowanie w szkolenia, podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników, aby zapewnić, by unijna siła robocza była w stanie reagować na potrzeby transformacji i na zmiany na rynku pracy.

Potrzeba dalszych inwestycji i wzmocnionej koordynacji w kontekście rozwoju infrastruktury

Ogólnie uznaje się potrzebę zwiększenia inwestycji, w tym w czyste technologie i infrastrukturę dla energii i transportu, a także potrzebę usunięcia barier, by przyspieszyć rozwój infrastruktury transgranicznej. Wiarygodne i przewidywalne ramy tych inwestycji są ważne, ale jednocześnie należy unikać nadmiernej regulacji i biurokracji. Instrument „Łącząc Europę” i Fundusz Innowacyjny są kluczowymi narzędziami i powinny być wdrażane skutecznie. Głównym wąskim gardłem jest proces wydawania pozwoleń, który należy usprawnić i skrócić. Ważne jest budowanie zdolności administracyjnych oraz wymiana wytycznych, informacji i wspólnych danych, w miarę możliwości poprzez platformy tematyczne. Powszechnie wzywa się do efektywnego wykorzystania funduszy UE i uznania istotnej roli Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Uznaje się jednak również, że potrzebny jest większy kapitał prywatny, w tym na badania, rozwój i innowacje. Należy ograniczyć ryzyko związane z inwestycjami, na przykład poprzez wsparcie regulacyjne lub mechanizmy podziału ryzyka. Inne sugestie delegacji obejmują wspieranie partnerstw publiczno-prywatnych oraz promowanie projektów transgranicznych i współpracy, w tym w zakresie finansowania. Niektóre delegacje wskazały również na potrzebę ukierunkowania pomocy państwa, co miałooby pomóc uniknąć zakłóceń konkurencji.

Synergia i spójność między gospodarką o obiegu zamkniętym a polityką klimatyczną

Znaczenie gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywnego gospodarowania zasobami są powszechnie uznawane za środki redukcji emisji gazów cieplarnianych i redukcji kosztów społecznych, a także zmniejszenia uzależnienia od importu. Kilka delegacji zaproponowało włączenie do polityki klimatycznej podejścia opartego na gospodarce o obiegu zamkniętym. Należy realizować politykę w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, mającą na celu ograniczenie emisji w całym cyklu życia, taką jak ekoprojekt. Należy zachęcać do stosowania zrównoważonych wzorców konsumpcji poprzez zapewnienie konsumentom zrównoważonych i przystępnych cenowo alternatyw, a także poprzez informowanie i uświadamianie.

Cel klimatyczny na 2040 r. oraz wkład pochłaniania dwutlenku węgla przez grunty i technologicznego pochłaniania dwutlenku węgla

Chociaż większość delegacji nie przyjęła jeszcze stanowiska w sprawie dokładnego poziomu przyszłego celu klimatycznego na 2040 r., pewna liczba delegacji zgadza się, że UE musi wyznaczyć ambitny termin osiągnięcia tego celu. Kilka innych delegacji zwróciło się o wyjaśnienia dotyczące skutków społecznych i gospodarczych zalecanego celu. Panuje powszechna zgoda co do potrzeby zwiększonego pochłaniania dwutlenku węgla w przyszłości, ale niektóre delegacje ostrzegły przed zbyt dużym poleganiem na pochłanianiu, zarówno technologicznym, jak i w oparciu o zasoby przyrody, przy opracowywaniu celu, z powodu różnych kwestii, co do których wciąż nie ma pewności. Niektóre delegacje podkreśliły również potrzebę uwzględnienia kwestii akceptacji społecznej. Kilka delegacji wskazuje na rolę odnawialnych źródeł energii jako podstawy transformacji energetycznej, podczas gdy kilka innych podkreśla potrzebę poszanowania zasady neutralności technologicznej. Kilka delegacji podkreśliło również, jak ważne jest, by UE podjęła decyzję w sprawie celu wewnętrznego, tak aby mogła przekazać zaktualizowany ustalony na poziomie krajowym wkład z dużym wyprzedzeniem przed COP30, zgodnie z porozumieniem paryskim.

Potrzeba całościowego podejścia do sektora rolnego

Biorąc pod uwagę znaczenie jego podstawowej funkcji, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, sektor rolny potrzebowałby całościowego podejścia, aby stymulować zrównoważoną produkcję żywności, w tym równowagę między produkcją i konsumpcją żywności, a także nowe możliwości, w tym w zakresie zaopatrzenia biogospodarki i zapewniania pochłaniania dwutlenku węgla. Takie zintegrowane podejście powinno obejmować zarówno środki zarządzania ryzykiem, jak i środki łagodzące, a także uwzględniać potrzebę zapewnienia konkurencyjności sektora i zapewniania rolnikom sprawiedliwego dochodu. Polityki powinny zwiększyć odporność sektora i stworzyć zachęty do ograniczania emisji, przy jednoczesnym uwzględnieniu społeczno-gospodarczych skutków dla rolników.

Pytania do ministrów:

- *Jak powinien wyglądać cel klimatyczny UE na 2040 r. i ramy na okres po 2030 r., z uwzględnieniem zobowiązania Unii na rzecz konkurencyjnej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości budowania wiodącej pozycji w przemyśle i wspieraniu uczciwej i sprawiedliwej transformacji?*
 - *W jaki sposób można najlepiej zastosować środki po stronie popytu w kontekście ram na okres po 2030 r., w tym lepiej wykorzystywać materiały w obiegu zamkniętym, częściej stosować gospodarkę dzielenia się i lepiej wykorzystywać mobilność, aby uzupełnić opcje dotyczące ograniczenia technologii, a tym samym zmniejszyć potrzeby inwestycyjne i koszty ponoszone przez społeczeństwo?*
-